

Vození berana: pokuta 200 tisíc

Veterinární správa se případy zabývá až po upozornění ze strany ochránců zvířat, kteří prastarý zvyk považují za týrání

MICHAEL LAPČÍK

Slovácko – Vození hodového berana na Slovácku je ohroženo. Prastaré tradice si totiž v posledních letech začali všimnat ochránci zvířat a padla už i první pokuta.

„Beránka máme každoročně zamluveného od chovatele, který nám jej na hody dá. Pak

zvíře zabije a uvaří guláš pro chasu. Určitě letos berana vozit budeme, hlavně ale prosím neprozradte, s kým jste mluvili!“ lpěla na zachování anonymity členka hodové chasy jedné z vesnic na Slovácku.

Proč ten strach?

Obavy mezi účastníky hodového veselí vyvolal loňský postup krajské veterinární

správy. Té poslal neznámý ochránce zvířat podnět k prozkoumání kvůli hodům v Mikovicích, kde tradici vození berana každoročně dodržují. „Problém byl především v omezování pohybu zvířete. Beran je k vozu přivázaný, což je naprosto neslučitelné se zákonem na ochranu zvířat proti týrání. Podobně by se dalo hodnotit i jeho případné napájení alkoholem,“ uvedl ředitel Krajské veterinární správy ve Zlíně František Mahdalík.

Podle něj neexistuje žádný univerzální recept, jak na ho-

dy vozit berana a přitom neporušit zákon. „Muselo by se uskutečnit jednání s chasou o jejich představách a konkrétních zákonných požadavcích. Pokud by je folkloristé všechny splnili, nenastaly by žádné komplikace,“ dodal Mahdalík. Vození berana by například muselo být rozděleno přestávkami a zvíře by mělo dostat možnost volně se projít.

Loňský excés v Mikovicích nakonec skončil symbolickou pokutou pro tehdy ještě spolupřádající uherskohradištský Klub kultury. Letos

už si lidovou slavnost ve všech městských částech pořádají „na vlastní triko“. Výše pokuty za trápení berana totiž může u fyzické osoby dosáhnout padesáti, u právnické pak dvou set tisíc korun.

„Chasám se radí poskytnout zvířeti dostatečný komfort. Měl by být vezen v kleci opatřené přístřeškem a hodaři mu musí zajistit pitný režim. Chasy si buď podmínky vezmou k srdci, nebo se vystaví riziku postihu,“ konstatoval Antonín Mach, ředitel Klubu kultury.

Pokračování na straně 2

Pohanský obětní rituál

Prastarý zvyk vození berana je pozůstatkem z předkřesťanských pohanských dob a symbolizuje obětní akt. Zvíře leží na bedněném nebo žebřinovém vozíčku ozdobeném chvojím, krepovými růžemi a fáborky.

ROMANA HABARTOVÁ, ETNOGRAFKA
SLOVÁCKÉHO MUZEA

KDE NA SLOVÁCKU VOZÍ BERANA?

- Sady
- Kunovice
- Mikovice
- Vésy
- Popovice
- Veletiny
- Hradčovice
- Částkov
- Drslavice
- Mařatice
- Jarošov
- Kněžpole
- Topolná

Foto: Deník/archiv

Za vození berana hrozí pokuta 200 tisíc

Ve většině obcí se dnes beran po hodech nezabíjí, před staletím či dvěma byl ale obřadně stínán stárkem, a to jako pozůstatek prastarého pohanského obětování zvířectva za sklizenou úrodu. Ke stínání byla zhotovena zvláštní lavice, na kterou se beran uvázal tak, že přední i zadní nohy byly přivázány k nohám lavice, tělem spočíval na lavici, jen krkem a hlavou byl volný. Berani byli překryti tureckými šátky. Kolem se tancovalo. Řečník bavil veřejnost a snažil se odpoutat pozornost účastníků. Mezi tím stárci se stárkami zaujali svá místa u přivázaného berana. V nestřeženém okamžiku strhly stárky z beranů turecké šátky a stárci je šavlemi setnuli. Stínání bylo pro stárka zkouškou. Neufal-li jeho hlavu napoprvé, platil pokutu a utřžil posměch hlavně u dívek. Poté byl beran připraven jako hostina pro muzikanty a chasu.

Zdroj: Romana Habartová, Slovácké muzeum

Dokončení ze strany 1

„Už je totiž známo, jak se k věci staví příslušné orgány. Dřív nebyl žalobce, a tudíž ani soudce. Tradice se tak mohla předávat z generace na generaci. Teď už to ale tak jednoduché nebude,“ dodal.

V některých obcích proto berana, a to už i před několika lety, nahradili soudkem vína či symbolickou kožešinou. V Jarošově vloni dokonce vytvořili berana slaměného.

Takové nahrazování tradičních hodových symbolů se ale nelíbí etnografům. „Hody v našem regionu patří k nejdůležitějším slavnostem v roce. Přetrvává povědomí, že bez patričních hodových atributů, mezi které počítáme i berana, slavnost ztrácí na

obřadnosti, váženosti, a tedy i plnohodnotnosti,“ prohlásila etnografka uherskohradištského Slováckého muzea Romana Habartová.

Ta údajné ubližování zvířeti o hodech nevidí v tak křiklavých barvách jako někteří ochránci. „Berana nikdo netýrá. Obvykle leží ve vozíku šetrně svázan do kozelce, občas je opíjen, průběžně osvěžován vodou. Z tohoto stavu se do druhého dne zotaví bez následků,“ míní Habartová.

Ředitel krajské veteriny tvrdí, že namátkové kontroly hodových průvodů jeho podřízenými zatím nehrozí. „Regujeme pouze na podněty svědků, většinou ochránců hospodářských zvířat,“ uzavřel Mahdalík.

Alkohol berana může i zabít

MICHAEL LAPČÍK

Sedmadvacetiletá Zuzana Bernatíková ze Starého Města (na snímku), která pracuje jako veterinární lékařka, asistentka, nevidí opijení hodového berana ráda. „Může dojít až k úmrtí zvířete,“ tvrdí.

Rozhovor

Čím hodový beran nejvíce trpí?

To záleží případ od případu. Pokud vyberou berana, který není zvyklý na lidský kontakt, tak trpí psychicky, je vystresovaný. Tím nejnevhodnějším úkonem ale je opijení zvířete. Je potřeba si uvědomit, že ovce je přežvý-

kavec. Její předžaludky a žaludky pracují na úplně jiném principu než lidské trávicí ústrojí. Pokud do berana nalijí alkohol, poruší rovnováhu předžaludků a ničí mikroflóru podporující trávení. Může to znamenat různá metabolická onemocnění. A to se mi moc nelíbí.

Co to pro ovci znamená?

Může to s sebou nést dalekosáhlé následky, kterým je například metabolická acidóza. Nakonec může dojít až k uhynutí zvířete.

Máte nějakou podobnou zkušenost z praxe?

Ano. Setkala jsem se s ovci, která se přežrala nějakých slaných tyčinek. Postupně chradla, přestala při-

jímat seno, až nakonec umřela.

Dá se v takových případech akutně pomoci?

Musí se na to přijít zavčasu. S přibývajícím dobou se pomoc stává složitější a většinou se nepodaří.

Jakými způsoby lidé nejčastěji zvířata týrají?

Většinou se jedná o bití a hrubé zacházení, popřípadě nedostatek potravy nebo vody. Majitelé těchto nebohých tvorů bývají nejčastěji labilní povahy a nedokáží se postarat sami o sebe, natož tak o zvíře. Naštěstí jsem ale více svědkem až přílišné péče o zvíře. S opravdovým týráním se člověk setká málokdy.

Foto: Deník/Michael Lapčík